Ը. ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 7 ՅՈՒՆԻՍ 1903—ՎԱՌՆԱ — ԹԻՒ 44

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . 6 „

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Երկու թիւ մէկ ծրարով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . 7 „

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2,60 Տօլար
Վեցամսեայ 1,50 „
ԿԱՆԽԻԿ

Ծանուցման տողը
20 սանդիմ

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du journal
„Iravounk"
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на вѣстникъ
„Иравункъ"
ВАРНА

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

Rer. Père G. Kaleınkarian Michitaris
tengasce No. 4 Vienne

ԱԶԴ

Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ գլխաւոր քաղաքներու մեր յարգոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ փութան իրենց բաժնեգինները ղրկել։ Այս առթիւ կը զեկուցանենք թէ նպատակ չունինք մօտ ժամանակի մէջ ճամբորդութիւն ընելու ուրիշ տարիներու նման։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄ

Ամուսնական խնդրոյ առթիւ Օրմանեանի պատրաստած ծանօթ տեղեկագրին պատասխանելով Հըմայեակ եպիսկ. եւ ուրիշ երկու բանիբուն եկեղեցականներ, ինչ ինչ դիտողութիւններէ զատ այդ էական խնդրոյն կարգադրութիւնը արդի կրօն. ժողովոյ իրաւասութենէն դուրս կը գտնեն եւ եկեղեցական ընդհ. ժողովով մը կարգադրելու պէտքը կը տեսնեն, իսկ Եղիշէ եպիսկ. համամիտ կը գտնուի ընտանեկան յարկէ բացակայ գտնուողներու մասին առաջարկուած կարգադրութեան. բայց կաւելցնէ որ եօթը տարուան բացակայութիւնը երեք տարուան զեղչուի, և նոյն չափ տեւեն իրենց ընտանեկան յարկէն հեռացողներու կիներուն ամուսնանալու համար հրաման տրուի։

Այս կարգադրութիւնը մենք արդար չենք գտներ. որովհետեւ շատ անգամ կամքէ անկախ պատճառներով է որ այրերը իրենց ընտանեկան յարկերէն երկար տարիներ հեռու մնալ ստիպուած են։ Այժմու պանդուխտներու կէսէն աւելին կառավարութեան արգելքին պատճառաւ ազատ չէ հայրենիք վերադառնալու. գացողները նաւահանգիստներէն ետ կը վերադարձուին. 20 0/0ն ալ իր ընտանիքը իր քով փոխադրել կուզէ, բայց կառավարութիւնը չթոյլատրեր. մենք կը ճանչնանք քանի քանի գաւառացիներ որոնք իրենց կինը և զաւակները մեծ ծախքերով եւ կաշառքներով մինչեւ Սամսոն կամ Տրապիզոն բերել տըւած էին, բայց նաւ նստելու դէմ կառավարութեան յարուցած արգելքին պատճառաւ ստիպուեցան խեղճերը ետ դառնալ։ Ուրիշներ պաշտօնեաներու և քուրտերու կեղեքումներէն ազատ չըլլալով իրենց դաշտային աշխատութեան արդիւնքը վայելել, հարկադրուած են վաճառողաց քաղաքներու մէջ երկար տարիներ դառն պանդխտութիւն քաշել, որպէս զի հայրենիք գտնուող իրենց կինը ու զաւակները ապրեցնեն և պետութեան ու Քուրտերու ծանր տուրքերը վճարեն։

Այս պատճառներէ դուրս կամովին իրենց ընտանիքը լքող այրեր շատ քիչ կը գտնուին. այսպիսիներուն համար միայն կարելի է ամուսնալուծում յայտարարել ի նպաստ կնոջ. բայց երբեք արդար չըլլար կամքէ անկախ պատճառաւ իր ընտանեկան յարկը դառնալ չկրցող այրերուն՝ որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն, կիները արտօնել որ ուրիշ էրիկ առնեն. այս ընտանիք քանդել օժախ, մարել կը նշանակէ։

Պատրիարքը՝ եթէ մեր պանդուխտներու ընտանեկան դառն վիճակին դարման մը տալու անկեղծ նպատակաւ այդ ծանօթ տեղեկագիրը գծած է, մենք կըսենք իրեն թէ սխալ կը խորհի. իսկ եթէ ինքզինք ժողովրդասէր ձեւացնելու ցուցամոլութեամբ ամուսնական խնդիրը մէջտեղ կը նետէ ինք կը խաբուի։ Անվիճելի է թէ չարիք մը բառնալու համար նախ անոր պատճառը մէջտեղէ վերցնելու է. հայ պանդուխտներու ընտանիքը չը տառապեցնելու համար ալ անոնց հայրենիք երթեւեկութեան արգելքը վերցնել և կեղեքումները դադրեցնել պէտք է. և այս ուղղակի Պատրիարքին ու Թուրք կառավարութեան միջեւ կարգադրուելիք առաջին խնդիրն է։ Օրմանեան տարիներէ իվեր այդ խնդրոյ կարգադրման մէջ իր ապիկարութեամբը փայլեցաւ, եւ հիմակ ալ զայն ծածկելու համար ելեր է հայ ընտանեկան յարկեր քանդելու, օժախներ մարելու. և որպէսզի ինք Պատր. Աթոռէն չը բաժնուի, հարիւր հազարաւոր հայ պանդուխտներ իրենց հարսերէն, զաւակներէն և ծնողներէն խսպառ բաժնել կը նկրտի։

Смъртьта на Вартана Мамигоняна.

Продължение отъ броеве 41—43.

Това е отъ историята на единъ народъ,
За който всички летаргично спжтъ, та — и Господъ.
Единъ, едничъкъ *Зейтунъ*, недавно, се пробуди
И то — златната си младежъ тѣжко да прокуди.
Лишенъ отъ многобройни борци, като Вардана,
Да прибѣгнатъ на помощь въ мжчната отбрана —
Сдаде се: стана кървава плячка на султана;
Нищо свято въ него и здраво — не остана.
И вѣрата не пощади злъчьта на тирана,
Честьта моминска недосѣгната не остана,
Дѣтската цѣломждрость скотски бѣ поругана —
Всичко слѣтя Зейтуна в'името на Корана!
О! жалби, вопли, стенания далечъ се чуватъ, —
А еднакво, въ цѣлъ Хаястанъ, тѣ сжществуватъ;
В' Еривана покоренъ, и въ Адер бейджанъ,
Както в'Ерзерума шуменъ и безгласния Ванъ!
Шестотинъ години сж — не една повече*) —
Като робство мъкнатъ — нещастна сждба ги влече!
Сълзи горчиви, въздишки тежки, тжги мрачни, —
Това е животътъ на хаицитѣ юначни!
Боже! Свържи миналото съ настоящето!
Вдъхни вѣра и духъ въ роба! — стрѣсни спящето!
Възмжжи борцитѣ за правдини и свобода
И — отволи в' горѣщитѣ желания народа.
Дай имъ, Боже, желѣзната воля на Вардана
И упорното постоянство на Хаястана,
Да сломятъ гнетътъ непосиленъ в' Арменистана —
Твойта сила, Твойта прѣмждрость вечъ нуждна стана.

Възнесение, 1903 г.
Варна

П. Д. Д.

*) *Армения* е поробена слѣдъ кръстоноснитѣ войни: въ 1403 год. отъ туркменитѣ, въ 1508 г. отъ перситѣ, а слѣдъ това постепенно и отъ турцитѣ.

Авторътъ

ԺԱՄՀԱՐԵԱՆԻ ԴԷՄ
ՆՈՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Շուշուց հաղորդում են Բաք. Իզ. լրագրին.

«Մայիսի 14ին միջին տարիքի մի անյայտ պարոն 11.13 տարեկան մի ինչ որ երեխայի հետ, կէս օրից յետոյ ժամը 3ին քաշելով Մոսկուայում սպաննուած բանկիր Յ. Ժամհարեանի եղբօր Ալ. Իս. Ժամհարեանի տան զանգակը խնդրեց դուրս կանչել տանտիրոջը ասելով թէ նամակ ունի յանձնելու նրան։ Ա. Ի. Ժամհարեանը, որ այդ միջոցին ճաշում էր հիւրերի հետ, չկամեցաւ դուրս գնալ անծանօթի մօտ եւ ծառայի միջոցով խնդրեց որ նա յայտնի, թէ ինչ գործ ունի։ Անծանօթը նամակը տուեց ծառային եւ սկսեց սպասել պատասխանին։ Նամակը գրուած էր մի գաղտնի կազմակերպութեան կողմից, որն իբր թէ Ժամհարեանից դրամական նպաստ էր պահանջում, հակառակ դէպքում սպառնում էր սպաննել նրան։ Ապշած նամակի արտասովոր բովանդակութիւնից, Ժամհարեանը դուրս գնաց անծանօթին մօտ և սկսեց մանրամասն հարց ու փորձ անել նրան։ Անծանօթը բացատրեց թէ նամակն իրեն տուել են անծանօթ մարդիկ Ժամհարեանին յանձնելու համար, խոստանալով իրեն 4 րուբլի վարձատրութիւն տալ։ Ժամհարեանին աջողուեց բռնել յանցաւորին ոստիկանութիւնը գալուց առաջ, որը ձերբակալեց նրան։ Նրա ով լինելը յայտնի չէ։ Քաղաքացիները տրամադիր են այս գործին հասարակ շանթաժի բնաւորութիւն տալ»։

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ԵՒ ՏՐԱԿԱ

Օրուան է՛ն յուզիչ դէպքն է, մանաւանդ Պալքանեան երկիրներուն համար, Օպրէնովիչ արքայական գերդաստանի վերջին շառաւիղին, Սերպիոյ Ալէքսանտր Թագաւորի, սպանումը իր կնոջ եւ մէկ քանի նախարարներուն հետ։

Սերպիոյ ազատութեան երկու մեծագոյն դիւցազներու Գարակէօրկէվիչի եւ Օպրէնովիչի զաւակները այդ նոր գահին համար Մրցակից թեկնածուները եղած են սկիզբէն ի վեր. իսկ սերպ ժողովուրդը իր ազգային արժանապատուութեան նախանձախնդիր օտար իշխանազունէ մը նախամեծար համարած էր իր արիւնակից դիւցազներէն միոյն վեհապետութիւնը։ Գարակէօրկէվիչի գահազրկութենէն վերջ Օպրէնովիչ ընտանիքը Սերպիոյ օրինաւոր վեհապետը ճանչցուեցաւ։ Բայց Միլան իր գահուն բարձունքէն եւս ինքզինք ապահով չզգաց ու հալածելով հալածեց Գարակէօրկէվիչի շառաւիղները։ Այսօր ալ Միլանի միակ զաւակն է որ անխիղճ սպանութեան մը զոհ կերթայ ի նպաստ Գարակէօրկէվիչ իշխանազունի մը, որ կուգայ զինք եւ իրենները հալածողին գահը ու թագը ժառանգելու։

Ալէքսանտր երիտասարդ Թագաւորին սպանումը զանազան պատճառներու կը վերագրուի։ Շատերու կարծիքն է թէ Տրակա Թագուհիին եղբայրը գահաժառանգ ընտրելու մտադրութիւնը պատճառ եղաւ Թագաւորին ու Թագուհիին սպանման։ Ըսողներ ալ կան թէ ոճրին մէջ ռուսական մատ կայ, որովհետեւ վերջին ամիսներու մէջ Ալէքսանտր սկսած էր Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը լքանել եւ Աւստրիոյ յարիլ, գլխաւորապէս այն պատճառաւ որ Զարը եւ Զարուհին չբարեհաճեցան իր եւ Տրակային այցելութիւնը ընդունիլ ու այդ պարզ մահկանացու գեղուհին Թագուհի ճանչնալ, թէեւ անոնց կնքահայրը Զարը փոխանորդած էր։ Ռուս արքունիքին այս հակասական ընթացքը դժուար է մեկնել. բայց ըստ ոմանց պատճառը աւելի Զարուհիին կը վերագրուի, որ վերջին անգամ ի Լիվատիա յամառաբար պնդած ըլլայ թէ երկրաչափի մը այդ այրին, Նաթալի Թագուհիին սպասուհին, չը կրնար իր թեւը առնել իբրեւ վեհապետուհի մը։ Ուրիշ կարծիք մըն ալ կայ թէ ուղղակի Գարակէօրկէվիչ իշխանազուններու կուսակիցները եղած ըլլան այդ դաւադրութեան բուն հեղինակները, ինչպէս որ գրեթէ երկու տարի առաջ այդ տեսակ դաւ մը բռնուեցաւ։

Վերջապէս գործուած ոճրին մէջ կրնան այս երեք պատճառներէ մին կամ երեքը մէկէն իրենց դերերը ունենալ. բայց մենք բուն պատճառը աւելի Ալեքսանտր Թագաւորին բարոյական տկարութեանը մէջ կը տեսնենք։ Արդէն չփացած տղայ մը եղաւ ան երբ 12 տարեկան հասակին մէջ իր գլուխը թագազարդուած տեսաւ. իր պատանեկութեան օրէն սկսեալ, հօրը եւ մօրը, Միլանի եւ Նաթալիի, միջեւ հոլովուող տաղտկալի եւ ամօթալի կռիւները անոր բարոյական օրինակ ըլլալէ շատ հեռու բաներ էին։ Ծնողքին հսկողութենէն զօգտուող ու շողոքորդ եւ հաճոյակատար մանկլաւիկներու շրջանակին մէջ ապրող պատանի Թագաւորը յանկարծ օրին մէկը (1893) ինքզինք չափահաս յայտարարեց, որով խնամակալներու հովանաւորութիւնը կը վանէր, ու հայրը կրկին երկիր բերելով բանակին հրամանատարութիւնը անոր յանձնեց, հակառակ երկրին շահերուն ու ժողովուրդի կամքին. եւ ժամանակ մը հօրը ազդեցութեանը տակ մնաց, եւ դժգոհ արմատականները՝ որոնք Միլանի կեանքին դէմ դաւ մը սարքած էին, ջախջախեց անխղճօրէն։

Օրին մէկն ալ պատանի Թագաւորը սիրահարեցաւ ռուսասէր ճանչցուած Տրակա անուն կնոջ մը հետ, որ երկրաչափ Մաշինի այրին էր, եւ օգտուելով հօրը Գերմանիա ըրած մէկ ճամբորդութենէն (1900ին) ՆՇԱՆՈՒԱԾ յայտարարեց։ Այս պատճառաւ հօրմէն լքուեցաւ, աւստրիականը թողլով ռուսական բարեկամութիւնը իրեն զօրավիգ ընելու հետեւեցաւ։ Ալէքսանտրի արտաքին քաղաքականութեան այս նոր ձգտումը Ռուսիոյ գործին լաւ կուգար. ուստի անոր տիկին Տրակայի հետ ամուսնութիւնը պահ մը Զարին համակրութեանը արժանացաւ։

Այլ եւս խելքը ու միտքը Տրակային տուած ու անոր ազդեցութեանը տակ ինկած Թագաւորը դիւրաթեկ եղեգի մը նման ամեն հովէ կ'ազդուէր. օր մը սահմանադրութիւնը կը ջնջէր պետական հարուածով մը, օր մը Սքուփչինան կը ցրուէր, ուրիշ օր մը խիստ սեղմուած սահմանադրութեան մը գործադրութիւնը կը հրամայէր. ժողովուրդին ընտրական իրաւունքները կը բռնաբարէր, եւ վերջապէս վերջին մայիս 18ի երեսփոխ. ընտրութեան օրերուն այն աստիճան հակասահմանադրական խստութիւններ ի գործ դրեր էր, որ իր ընտրելիներէն զատ հակառակ կուսակցութիւններէն ոչ ոք չընտրուեցաւ.

Այսպէս սահմանադրական դիմակի մը տակ կրկին ու կրկին գործուած բռնութիւններն ու պալատական ենթրիքները ժողովուրդին համբերութեանը չափը անցուցած էին. այնպէս որ արտաքին դաւադրութիւններու համար Պէլկրատի մէջ ա՛լ պատրաստ հող կար եւ յաջողութիւնը ապահովուած էր։ Դաւադրութեան գիշերը եւ հետեւեալ օրը ժողովուրդին անտարբեր ու պարզ հանդիսատես մնալը մեր այս ըսածին անհերքելի ապացոյցը ըլլալ կը կարծենք։ Սերպիական թերթ մը կըսէր «Ալէքսանդրի մահը եւ ոչ մէկ սերպ հայրենասէրի աչքը չարցունքոտեր»։

Գ.

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

Այս երկասիրութեան Բ. հատորին 384 երեսները տպագրուած են. Մնացեալը որ 40 երեսի չափ կըլլայ, երկու շաբաթէ կամբողջանայ։

Ա. հատորը (162 երես)	1 ֆրանք
Բ. հատորը (424 երես)	2 »

ՊՈՒՐԿԱԶԻ ՄԱՍԻՆ

Արդարեւ, քանի մը տարիներէ ի վեր պարբերաբար լրագրութեանց նիւթ եղած էր Պուրկազի Ազգային խղճալի կացութիւնն ու ես կարդալով շարունակ ցաւ կը զգայի. բայց վերջերս դադրած ըլլալով այդ կարգի քստմնելի հրատարակութիւններ, կը կարծէի թէ բարեփոխուած էր ան ու երկպառակութիւնը վերջացած։

Աւա՛ղ, խաբուած էի... որովհետեւ գործի մը բերմամբ քանի մը օր առաջ Պուրկազ գտնուեցայ եւ աչքովս տեսայ անոր թաղային ու դպրոցական ողբալի դրութիւնը։ Չեմ գիտեր... ըստ իս ամենէն անխիղճ մարդն անգամ կը սոսկայ նկարագրելու թէ ինչպէ՛ս յիսունէն աւելի երկսեռ մանուկներ կը թափառին փողոցներու մէջ, մեր թշնամի ազգին աչքերուն հանդէպ ու ամեն տեղ, թէ ինչպէ՞ս գինետուններու մէջ, սրճարաններու մէջ ու մանաւանդ հրապարակներու վրայ գարշելի լեզուի մը բացատրութեամբը կը խօսին. կը բամբասեն ու կը հարուածեն զիրար, առանց նկատելու որ ատով օտարներու աչքին կ'ստորնացնեն հայութիւնը։

Տեսա՛յ Աստուա՛ծ իմ, տեսայ ու լեզուս յառաջ չծրթար որ ըսեմ թէ դպրոցական խնամածութիւնը յանձնուած էր անու՛նկ անձի մը, որուն ստորագրութեանը տեղ իր մատին նշանը ցոյց տուին ինծի։ Տեսա՛յ ասիկա... ու սկսայ մտածել թէ ի՞նչ կը սպասէր հասարակութիւն մը այնպիսի անձէ մը որ ո՛չ թէ զարգացումէ զուրկ էր, այլ իր ստորագրութիւնն անգամ դնել չէր գիտեր։

Ու սրտի անկեղծ ցաւով մը դիմեցի քանի մը բարեկեցիկ ու պատուաւոր անձերու եւ ինքնաբերաբար բացատրութիւն պահանջեցի։ Ատո՛նք, այդ կարող դիրքի տէր անձնաւորութիւնները ցաւ յայտնեցին թէ չի պէտք կրնային ո՛չ միջամտել եւ ո՛չ ալ իրենց ձեռքէն եկածն ընել, որովհետեւ դիմացինները խօսք չէին հասկնար ու ամեն վատ միջոցներու կրնային դիմել։

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ (85)

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՀԱՆԸՄԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Կէս օրուան ճաշի ժամանակ էր։ Մեծ-Հանըմը սրբեց աչքերու արցունքը ու ոտքի ելնելով, յարեց.

— Ասկից ետքը միշտ պիտի տեսնուինք, չէ՞։

— Այո՛, շեշտեց Սէլվի։

— Ուրեմն, մնաս-բարո՛վ, վրայ բերաւ Մեծ-Հանըմը ու մեկնեցաւ։

Սէլվի նորէն անոր ձեռքը համբուրեց ու մինչեւ դահլիճին դուռը հետեւեցաւ։ Ցետոյ գոցեց իր սենեկին դուռը, բազմոցին վրայ ինկաւ ու մրմնջեց ինքնիրեն։

— Տարաբա՛ղդ Չէրքէզուհի, դուն ալ արցունքներ թափելով անցուցած ես կեանքդ այս քստմնելի յարկին տակ։ Ա՛խ, լեցուած էր քու հոգին... ու երբե՛ք աչքերուդ արցունքը ցոյց չէիր տուած ո՛չ մէկուն։ Ծաղիկ հասակիդ մէջ աղետաւոր ճակատագրի մը զոհն եղած ես դուն...։ Ու այսօր կը պժգաս ա՛յն մարդէն, որ քու զաւակդ է, որուն արիւնը, կեանքը, աշխարհքը տուած ես... կը պժգաս անկէց ու կըսես թէ՝ «անոր օձը շատ աւելի զգացում ունի, քան թէ աս հրէշը...»։ Ո՛հ, անկեղծ ես... կը հաւատա՛մ, որովհետեւ քու արիւնդ հալածուած արիւն է, ու քու սիրտը գթութեան մարմնացումն է...։

Սէլվի կարծես թէ մոռցած էր իր ցաւը... շարունակ աչքին կը պատկերանար Մեծ-Հանըմին թշուառութիւնը։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻՆԸ

Ձմեռը կը մօտենար։

Երկիրը կրակի մէջ էր ու ամեն կողմէ կոտորածի ձայնը կը լսուէր։ Թշուառ գեղացիները մերկ, անօթի եւ յետին ծայր թշուառութեան մը մատնուած՝ քաղաքը կը լեցուէին ամեն օր եւ հաց կը մուրային փողոցներու մէջ։

Ո՛հ, ժամանակակից ո՛չ մէկ պատմագիրը պիտի կրնայ նկարագրել տիրող թշուառութեան հանդէպ Թուրք կառավարութեան բռնած ընթացքը...։ Ճշմարիտ կըլլար ըսել թէ շունի մը վրայ կը գթային անոնք, բայց հայու մը վրայ նայուածք մը չէին դարձուներ։

Ա՛լ գաղտնի կերպով չէր կառավարութեան թելադրութիւնը...։ Բացէն 'ի բաց թոյլ կը տրուէր մոլեռանդ Միւսիւլմաններուն, որ ամեն տեսակ չարագործութիւններ ընեն ու գինուէն պտտին առիթի մը համար։

Հայաստանի ամեն կողմը գործադրուած էր Սուլթանի չարագոյն ծրագիրը... կը մնար Վանի նահանգը։ Եըլտըզի մեծ-հրէշը դէպի հոն դարձուցած էր իր աչքը։

Ներսէս Արծրունի՝ համոզուած ըլլալով կոտորածին անխուսափելի դառնալը, հրաւիրեց Դրօշակեան ու Հնչակեան ներկայացուցիչները Մկրտիչ Աւետիսեանը, խորհրդակցութիւններ կատարեց անոնց հետ եւ դրութեան դարման մը տանելու միջոցներ փնտռեց։

— Կոտորածը անխուսափելի է, պարոննե՛ր, յայտարարեց Ներսէս Արծրունի խռովայոյզ ձայնով մը։ Մենք ունինք չորս խումբեր, որոնք յարձակողական ուժի մը դէմ պիտի կրնան մաքառիլ...։ Եւ որովհետեւ այդ խումբերը վերջին ամիսներս ապաստանած են քաղքին մէջ, կը յուսանք թէ կրնան իրենց արդիւնքը ցոյց տալ, որչա՛փ որ կարելի է։ Ուրեմն կը մնայ գեղացիներու դրութիւնը... բաց ի մէկ քանի գեղերէ, ի՞նչ պիտի ընեն միւսները...։

Երկու ներկայացուցիչները չը կրցան պատասխանել, որովհետեւ «բացի մէկ քանի գեղերէ», միւսները բոլորովին անզէն ու անպաշտպան պիտի մնային։ Նախ՝ կուսակցական երկպառակութեան մը շնորհիւ, յետոյ՝ զիրար չէզոքացնելու զբաղմամբ, չէին կրցեր գոնէ՛ քանի մը հրացան մտցունել այդ գեղերու մէջ։

— Թո՛ղ ըլլայ... ա՛լ ո՞ր օրուան համար կապրինք, կը պօռայիք իրարու երեսին, պարոննե՛ր, շարունակեց Ներսէս Արծրունի նեղացած եղանակով մը։ Հիմակ ձեր փափաքը կը լեցուի...։ Ի՞նչ պիտի ընէք...։ Կուզէի՞ք որ ոչխարի պէս մորթուի՞

Ալ գլուխս ծռած ու յուսաբեկ՝ ո՛ւ եւ է առարկութիւն մը չըրի կրցայ ընել։

Միայն թէ խղճի պարտք համարեցի ներկայ երկտող գրութեամբս բոլոր Պուրկազցիներուն յայտնել թէ՝ պահ մը լրջօրէն մտածեն իրենց ապագային վրայ, ու՝ թողնելով բաց ամէն կիրք, ի սէր իրենց անմեղ մանկանց, գոնէ ներկայ տարեշրջանիս ալ փակ չըլլայ պահեն 6000 ֆրանքնոց անուանական դպրոցին դուռը ու թափառիլ չըտան սերունդ մը իր խղճալի մերկութեանը մէջ։

ԱՆՑՈՐԴ ՄԸ

1903 մայիս 28

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ մէջ կը կարդանք.

«Պ. Աղեքսանդր Բարաճա, հելլէն հարուստ սեղանաւորը, Նոտարի միջոցաւ 4000 լիրայի պարգեւ մը տուաւ, Չէյթունի մէջ հաստատելու համար դարմանատուն մը, ամէն ազգի աղքատ ապաքինեալներու համար»։

— ԹԷՀՐԱՆԻ նամակատան ընդհանուր տեսուչ Տ. Մ. Միրզանեանցի դէմ բոլոր պարսիկ Պաշտօնեաները (150 հոգի) բողոքած են նախ Թղթատարութեան Նախարար Մ. Նոսին՝ որ Պելճիգացի է, Սատրազամին եւ մինչեւ Շահին, ու գործադուլ ըրած. անոնց բողոքին հիմը կը կազմէր Տ. Մ. Միրզաեանցի մերթ զիրենք հանդիմանած ու հայհոյած ըլլալը։ Բայց բացուած քննութիւններով հաստատուեր է թէ նամակատան այդ բոլոր պարսիկ պաշտօնեաները իրենց հայազգի պետին դէմ ամբոխերէ ի վեր դաւակցութիւն մը սարքեր են։ Այս քննութեան արդիւնքին վրայ Շահը հրամայած է բողոքող այդ 150 պարսիկները աքսորել Արտապիլ բերդը. բայց յետոյ միջամտութեամբ մը միայն ութը պարագլուխները խիստ պատժոյ ենթարկուած են (3ը բերդարգել, 4ը բանտարկուած եւ մէկը կաթուածահար եղած), իսկ միւս 142 հոգին իսպառ պաշտօնէ զրկուած են։

Մոլեռանդ պարսիկներու լաւ դաս մըն է այս։

— ԹԷՀՐԱՆԷ կը գրեն. «Սրբազան Այվազեան եպիսկոպոսը մեկնում է Ջուղայ, որտեղ «գործերը կարգի դնելուց» յետոյ պիտի գնայ Համադան։

«Սրբազանը թէեւ կարճ միջոց մնաց Թեհրանում, բայց մեծ գործեր կատարեց. վերակազմեց Թեհրանում բնաւ գոյութիւն չունեցող «խաղաղասիրական ընկերութիւնը», կատարել տըւեց նոր հոգաբարձութեան ընտրութիւն, ժամանաւոր հրագանգներ շնորհեց «խնամակալուհիներին», որ անտրտունջ աշխատեն տեղիս հոգաբարձութեան — համար եւ... չբողոքեն։ Արհամարհեց տեղիս «կրթասիրաց ընկերութիւնը« որովհետեւ այդ ընկերութիւնը համարձակւում է հասկանալ, որ եկեղեցին եւ դպրոցը միասին պիտի գոծեն հայութեան բարօրութեան համար... եւ վերջապէս չահին եւ աթաբէգին ներկայացաւ։ Ահա մեր սրբազանի վերջին մի քանի ամիսների գործունէութեան ամբողջութիւնը, որի մանրամասնութիւնը կաշխատենք հրապարակ հանել։ Չէ՞ որ այնքանն էլ բաւական է»։

— ԿԱՀԻՐԷՆ. — «Քաղաքիս հայոց եկեղեցւոյ շինութիւնը սկսեցին երէկ, մայիսի 5ին, սակայն դժբաղդաբար այնպիսի դէպք մը պատահեցաւ, որ շինութիւնը նորէն յետաձգուեցաւ։ Անցեալ տարւոյ վարպետը, Արաբ-օղլու չափազանց գինեմոլ ըլլալուն համար, շինութիւնը ձեռքէն առած եւ ուստա Մովսէս անուն ուրիշ վարպետի մը յանձնած էին. Ասոր հետ կը հակառակի Արաբ-օղլի։ Երէկ առաւօտակուէին ոչ ոք գործի սկսած, երկուքը թեյարան մը կերթան, իրարու հետ կը վիճեն եւ այնուհետեւ թէյարանէն դուրս ելնելուն պէս ուստա Մովսէսը գետին կը փռուի ռեւոլվէրի հարուածով Արաբ-օղլիէն։ Սոյն դէպքը տեղի ունեցաւ եկեղեցւ դուռը, զօրանոցին առջեւ եւ մեծ բազմութեան յառաջ բերաւ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։ Այժմ տեսնենք ինչ կարգադրութիւն պիտի ըլլայ եկեղեցւ շինութիւնը շարունակելու համար»։

— ՊԵՌԼԻՆ կազմուելիք Հայկական Ցուցահանդէսին որպէսզի տաճկահայերն ալ որոշ չափով կարենան մասնակցիլ, Յանձնախումբը իր անդամներէ մին (Գերմանացի մը) որոշած է ղրկել Թիւրքիա, հոնկէ զուտ հայկական ինչ ինչ առարկաներ հաւաքելու համար։ Սակայն, ինչպէս կը գրեն Պեռլինէ, դրամի պակասը արգելք կը հանդիսանայ շատ մը լաւ մտադրութիւններ գործադրելու դէմ. Յանձնախումբը իր յոյսը հայ հասարակութեան օժանդակութեանը վրայ դրած է. օտարները արդէն բաւական կ՚օժանդակեն եղեր։

— ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ մէջ յառաջիկայ սեպտ. 28ին Միւռոնօրհնութիւն պիտի կատարուի. հարկ եղած պատրաստութեանց համար Յանձնաժողով մը կազմուած է։

— ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ Առաջնորդ Տ. Սահակ եպիսկ. Այվատեան Սպահան, Թեհրան այցելած եւ Շահին ներկայացած ըլլալէ վերջ Հնդկաստան, Չինաստան եւ Ճաբոն ալ պիտի այցելէ եղեր։

— ԿԻԼԻԿԻՈՅ Կաթող. ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիս. Կէօմրիւքճեան Պոլիս հասած է, եւ Պատրիարքին հետ տեսակցելով ըսած է թէ՝ Նորընտիր Ս. Կաթողիկոսը եռանդով փարած է իր սահմանած պաշտօնին, եւ թէ կատարեալ աշխուժիւ եւ անձնուիրութեամբ կը տեսնէ այդ ընդարձակ վիճակին գործերն. յայտնած է նաեւ թէ Կիլիկիոյ աթոռը նիւթական տխուր կացութեան մէջ կը գտնուի։

— Ողբացեալ Մխօ-Շահէնի Փոթիի մէջ սպաննուիլը եւ թաղումը իր աչքով տեսնող անցորդի մը պատմածները մեր յաջորդ թիւով պիտի հրատարակենք։

— Մեզ տեղեկութիւն կը տրուի թէ Մխօն սպաննող ոճրագործներու ընկերները երբ Փոթիէ Սօխում կերթան, Մխօյի անկեղծ բարեկամները անոնց մէկին երկու ականջները եւ քիթը բոլորովին կը կտրեն։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՎԱՌՆԱՅԻ

Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովը պիտի գումարուի Յառաջիկայ կիւրակէ 8 յունիս կէս օրէն վերջ ժամը 2ին Ազգ. վարժարանի սրահին մէջ, եւ պիտի վաւերացնէ Ժողովոյս կողմէ պատրաստուած ընկերութեանս հիմնական կանոնագրութիւնը։

Ուստի կը հրաւիրուին ընկերութեանս անդամները եւ անդամակցիլ փափաքող ազգայիններ ներկայ գտնուելու Ընդհ. Ժողովին։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Առժամեայ Գործ. Ժողովոյ

Ց. Կ. Ճանկիրյեան
Նշան Սեմերճեան
Մարտիկ Գարագաշեան

Վառնա 5 յունիս 1903

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲՈՒԼԿԱՐԵՐԷՆ — ՀԱՅԵՐԷՆ — ՏԱՃԿԵՐԷՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ

ԱՍԱՏՈՒՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Կը բաղկանայ 500է աւելի երկսիւնակ երեսներէ, ընտիր թուղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ, պարունակելով Պուլկարերէն լեզուի գործածական գրեթէ բոլոր բառերը եւ ոճիրը — մօտ 30,000։

Հրատարակուած են առաջին մի քանի պրակները եւ մնացեալին տպագրութիւնը մեծ փութով յառաջ կը տարուի, այս նպատակով կազմուած Մասնախումբիս հսկողութեան տակ։

Բաժանորդագինն է 5 ֆր. կանխիկ ճամբու ծախքը մեր վրայ։ Տպագրութիւնը երբ աւարտի, բաժանորդք այն ատեն պիտի ստանան Բառարանը կազմուած։ Իսկ եթէ ուզողներ ըլլան, հրատարակուած պրակները հետզհետէ ալ կրնանք ղրկել (չորսը մէկ ծրարով)։

Տպագրութիւնը աւարտելէն վերջը գինն պիտի բարձրանայ։ Դրամի փոխարէն նամակագրոշմ չընդունուիր։

Հասոյթին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս ազգ. վարժարանին։

Փափաքողք բաժանորդագրուելու համար դիմելու են Մասնախումբիս գանձապետին հետեւեալ հասցէով՝

Տ. Մասրէնս Ցակոբեան—Սօֆիա

Մանօթ. — Հայաշատ քաղաքներէ բաժանորդագրուիլ ուզողներ կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակած քաղաքի թաղ. Խորհրդին։

ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

ժողովուրդը, կուզէք որ ամբողջ Նահանգը ամայի՞ դառնայ ու անոր աւերակնե՞րը մնան ձեր կուսակցութեանց...։ Ըսէ՛ք, մի՛ լռէք... ներկայ րոպէներու մէջ լռողը դաւաճանն է։ Կուզէ՞ք որ մեր ամենուս ճակտին վրայ այդ զարհուրելի անունը դրոշմուի։

— Պատրաստ ենք ընդունելու ձեր առաջարկութիւնը, ընդհատեց Հնչակեան ներկայացուցիչը՝ առանց վիրաւորանք մը զգալու այդ մեծ-մարդուն խօսքերէն։

— Դո՞ւք... գոչեց Ներսէս Արծրունի՝ Դրօշակեան ներկայացուցչին երեսը նայելով։

— Ամենա՛յն սիրով... շեշտեց Դրօշակեան ներկայացուցիչը։

— Խիստ լա՛ւ, ընտրեցէ՛ք ձեր մէջէն Առժամանակեայ կառավարիչ մը, որ վարէ այս Գերագոյն Մարմինը։

Ամենքն ալ միաբերան յայտարարեցին թէ՝ իրենց Առժամանակեայ կառավարիչը Ներսէս Արծրունին էր։ Բայց Մեծ-մարդը բացարձակ կերպով մերժեց։ Եւ որովհետեւ անդրդուելի էր անոր կամքը, չըպնդեցին ու զաղտնի քուէարկութեամբ Մկրտիչ Աւետիսեանը նշանակեցին։

— Ուրախ եմ ձեր ընտրութենէն, ըսաւ Ներսէս Արծրունի անկեղծ ու յուզեալ արտայայտութեամբ մը։ Դուք գիտցաք ձեր վրայ նշանակել մարդ մը, որ արժանի է եւ ես կը շնորհաւորեմ զինքը։

Ու ոտքի ելնելով՝ Ներսէս Արծրունի համբուրեց Մկրտիչ Աւետիսեանի ճակատը եւ ըսաւ.

— Կը համբուրեմ ձեր ճակատը եւ կը շնորհաւորեմ Գերագոյն Մարմնոյ մը ընտրած պաշտօնեայդ։ Աստուած առաջնորդէ՛ ձեզ...։

Միեւնոյն եղբայրական արտայայտութիւնները ցոյց տուին երկու ներկայացուցիչները։

Մկրտիչ Աւետիսեան արտասանելով իր ծանր պարտականութեան տակ, մրմնջեց.

— Այս ծանր բայց պաշտելի պարտականութիւնը զոր դուք կը դնէք իմ ուսերուս վրայ, եղբայրնե՛ր, սիրով պիտի տանիմ, որովհետեւ իմ խաչս է ան ու ես իմ բովանդակ կեանքս նուիրած եմ անոր։

Առժամանակեայ կառավարիչը դե՛ռ խօսքը չէր վերջացուցած, ահա դուռը բացուեցաւ ու ներս մտաւ վարդապետ մը, որ Վանականն էր։

— Ողջո՛յն ձեզ, եղբայրնե՛ր, թոթովեց Վանական։

— Օրհնեցէ՛ք, հայր սո՛ւրբ, պատասխանեցին ամէնքն ալ ու անոր ձեռքը համբուրեցին պատկառանքով մը։

— Աստուած ղրկեց ձեզ, հայր սո՛ւրբ, նկատել տուաւ Ներսէս Արծրունի յուզեալ ձայնով մը։ Օրհնէ՛ ուրեմն նահանգիս Առժամանակեայ կառավարութեան մը արժանաւոր կառավարիչը։

Ու մատնանիշ ըրաւ Մկրտիչ Աւետիսեանը, որ կը ջանար հոգւոյն խռովքը զսպելու։

Վանական մօտեցաւ, Մկրտիչ Աւետիսեանին ձեռքը բռնելով համբուրեց անոր ճակատը ու ըսաւ.

— Աստուած պահէ՛ ձեր միութիւնը, եղբայրնե՛ր։ Մի՛ վհատիք, Ազգ մը չանհետանար, երբ եղբայր մը սիրով տայ իր ձեռքը միեւնո՛յն ղրկանքներու ենթարկուած եղբօրը...։ Դո՛ւք՝ որ այս անշուք յարկին տակ կընտրէք ձեր արժանաւոր կառավարիչը, դո՛ւք՝ որ Հայրենիքի թշուառութեան հանդէպ ձեր ձեռքը կուտաք իրարու, դո՛ւք՝ որ կերդնուք Աստուծոյ ու ձեր խղճին ձայնը չը խղդելու, մեծ հոգիներ էք ու կը ճանչէք պարտականութեան մը վեհութիւնը։ Դուք գիտէք թէ՝ դաւաճանն է միա՛յն որ չը զգար ու անոր երակներու մէջ հայութեան արիւնը չը վազեր։ Ա՛խ, գիտէք թէ գոյութեան կռիւը լեռներու անսասանն անգամ ունի։ Ուրեմն, եղբայրնե՛ր, կ՚օրհնեմ ձեզ եւ ձեր Առժամանակեայ կառավարիչը։ Կ՚օրհնեմ ձեզ՝ որ կը նետուիք կռուի դաշտը, ուր գարեբէ իվեր մեր արիւնը ծծող թշնամին կեցած է։ Գացէ՛ք, օրհնեա՛լ է ձեր գնդակը որ բռնաւորի մը սիրտը կը մխուի...։

Մկրտիչ Աւետիսեան կը խղդուէր։ Վանական երկնքէն իջած առաքեալ մըն էր, որուն նայուածքէն արիութիւն ու վրէժ կը ցայտէր։

— Առ այժմ գեղացիներու ներկայ դրութեանը վրայ մտածենք, վրայ բերաւ Ներսէս Արծրունի, երբ Վանական վերջացուց իր խօսքը։ Թո՛ղ Հնչակեան ներկայացուցիչը յանձն առնէ Առաջնորդական տեղապահին դիմելու եւ առաջարկելու՝ որ Յանձնաժողով մը կազմուի եւ ամենէ՛ն թշուառներուն օրապահիկը դրուի։ Կընդունի՞ք...։

Ամենքն ալ հաւանութիւն տուին եւ այդ կերպով որոշեցին։

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Թ Ի Ւ Ր Ք Ի Ա

Մակեդոնիատա պուլկար չէթէլէրի վէ ասքէրլէր պէյնինտէ հէնիւ միւսատէմէլէր վուգու պուլտըղընա տայիր Պապը Ալի Ռուս վէ Աւստրիա էլչիլէրինէ հէնիւ պիր պէյաննամէ վէրմիշ տիր՝

Պապը Ալինին չու պէյաննամէսինտէն մագսատ իխթիլալաթըն մէսուլիյէթի Պուլկարլարըն ուզէրինէ պըրագըլարագ, իսլահաթ իճրաասընտան չիմտիլիկ սարֆը նազար իթմէք իչին քէնտիսինի հազըր կէօսթէրմէքտէն իպարէթ տիր՝

— Աւստրիա էլչիսի Բէյթը Գարակէօրկէվիչին Սերպիայա գըրալ ինթիխապը լէմինաթ ալթընտա կէօսթէրուպ, Պալգանտա սուլհը ումումինին մուհաֆազա օլընաճաղընա տայիր Պապը Ալիի թէմին իթմիշ տիր՝

Էրմէնիստան

Սթանպօլտան Էնֆօրմասիօն հաղըլմըշ օլան պիր մէքթուպտէն Նագլէն Ցանվանք պուլկար կազէթասը չէօյլէ հաղիյօր՝

«Եագընտա Ռուս սինօրընտան Էրմէնի գօմիթէ չէթէլէրի կէչմիշ օլուպ, Սասուն տաղլարընտա գավի մէվգըլար թութմուշ տըրլար՝ Պու Ջէթէլէր Անդրանիկին չէթէսի իլէ պիրլէշուպ պիր գուվվէի հարպիէ թէշքիլ իտէրէք պէօյլէ Էրմէնիստանըն օլ գըսմընը հիւքիւմէթին թէզեիգաթընա գարշը մուհաֆազա իտէճէքլէր՝ Պու հավատիս Թիւրք հիւքիւմէթինի էնտիշէյէ պըրագտը․ զիրա Մաքէթօնիա իխթիլալը էսնասընտա Էրմէնիստանտա տախի չէթէլէր կէօրիւնմէսի միւշքիւլաթը արթըրաճագ տըր՝

«Դրօշակիսթ գօմիթէսի պու չէթէլէրին պիրլէշմէսի մինասիպէթլէ պիր պէյաննամէ նէշրի իլէ Էրմէնիլէրին իտտաասը նէտէն իպարէթ օլտըղընը իլան իտէճէք իմիշ.»

— Էրմէնիստանըն պազը ճէհէթլէրինտէ վէ պախուսուս Վան վէ Խարբութ վիլայէթլէրինտէ գըրկըն զուհուրընտէն զօրգուլմագտա օլտըղընտան, Ինկիլիզ, Ալըմանիա վէ Մ․ Ամէրիկա էլչիլէրի Պապը Ալինին տըգգաթընը տավէթ վէ թէտապիրի լազըմէ իլէ ալմասընը թալէպ իթմիշլէր տիր՝

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սապըգ Լիպէրալ գապինէսինին 4 ազալարընը մուհաքէմէ իտէն մահքէմէի ֆէվգէլատէ գարարընը թէպլիղ իթմիշ տիր՝

Մ․ Ռատոսլաւով գանունա մուղայիր սուրէթտէ պէլէտիյէ հէյէթինի ազլ իթմիշ օլմասընտան օլտայը՝ 8 այ մահպուսիյէթէ, 3775 ֆր. մահքէմէ մէսարիֆինի էօտէմէյէ մահքիւմ օլտըգտան մաատա, հուգուգը մէտէնիյէտէն տախի իսգաթ օլընմըշ տըր՝

Մ․ Թօտօր Եուվանչով վէ Տիմիթըր Թօնչէվ՝ գապինէտէնդ մէզունիյէթ ալմագսըզըն էճնէպի պանգալարա ագճէ էօտէմիշ օլմալարընտան տօլայը՝ սէքիզէր այ մահպուսիյէթէ, 575էր ֆր. մահքէմէ մէսարիֆի թէէտիյէսինէ վէ հուգուգը մէտէնիյէտէն իսգաթ (քաղաքական իրաւունքներէ զըրկուած) ճէզասընա մահքիւմ իտիլմիշլէր տիր՝

Սօպրանիէնին Թէճէմմիւսինէ վէ Թաստիգինէ պէքլէմէք չարթը իլէ մէրգում մահքիւմլէր չիմտիլիք սէրպէսթ պըրագըլտըլար՝ Մահքէմէ մահքիւմլէր իչին Ֆէխամ. Բրէնսին վէ Սօպրանիէնին աֆվընը թըմէննի էտէճէք տիր՝ Մ․ Միխայիլ Թէնէվ պէրաաթ իթմիշ տիր՝

ՍԵՐՊԻԱ

Պէլկրատտան կիւն պէ կիւն վէրիլէն թաֆսիլաթ գըրալըն վէ գըրալիցանըն գաթլի բէք միւթիշ բէք զատտար վէ բէ.ք վիճտանսըզ թարզտա իճրա օլընտըղընը պիլտիրիյօր՝ Գըրալիցա 48 հէրտէն հարբէլէնմիշ, գարնը տէշիլմիշ, պիր մէմէսի քէսիլիպ գալտըրըլմըշ վէ նիհայէթ հէր իքիսինին ճէսէտլէրի պալգօնտան հավլուեա ատըլմըշ՝ Գաթիլլէրին զըլփուղը Տրականըն իլք զօճասընըն պիրատէրի Մաշին օլուպ, չախսի ինթիգամընը պու սուրէթլէ ալտըգտան սօնրա պու կիւն մուվագգաթ գապինէտէ նաֆիա նազըրը օլմուշ տըր՝

Գըրալ Ալէքսանտրըն գաթլինէ գարար վէրիլմէզտէն էվվէլ, սուի գասըտտա պուլընանլար ՙիր գատըր Ժընէվէ հօլլայուպ, Բէյթը Գարակէօրկիէվիչտէն սէրպէստ պիր գանունը էսասի իլանը իլէ գըրալլըղը գապուլ իտէճէկինէ տայիր սէօզ ալմըշլար, վէ պու մուգավէլէտէն սօնրա Ալէքսանտըրը վէ Տրակայը գաթլա գարար վէրմիշլէր՝

— Բէյթը Գարակէօրկէվիչ Սքուփշինատան գըրալ ինթիխապ օլընմազըէ պէրապէր գաթիլլէրին Սերպիատան իխրաճ օլընմալարընը թէքլիֆ իտէյօր՝ Սքուփչինա իսէ աքսի օլարագ գաթիլլէրէ թէշէքքիւրաթ պէյան իթմիշ վէ հէնիւ գըրալըն մէզգիւր վուգուաթտա գաբըշմասընը թանհթը գարարա ալմըշ տըր՝ Ֆագաթ հէնիւ գըրալ քէնտի էօմրիւնիւ գաթիլլէրտէն միւթէշէքքիլ պիր հէյէթի զապիթէնին էլինէ էմնիյէթ իթմէք իչին թապիի տիւշիւնէճէք տիր՝

— Ջար պաթէլէկրաֆ հէնիւ գըրալը թէպրիք իթմիշ, քէզա Իթալիա վէ Աւստրիա տէվլէթլէրի Բ․ Գարակէօրկէվիչին գըրալիյէթինի րէսմէն թանըմըշլար տըր՝ Տիկէր տէվլէթլէրին տախի գապուլ իտէճէքլէրի շիւբհէսիզ կէօրիւնիյօր՝

— Գարակէօրկէվիչի Ժընէվտէն Պէլկրատա կէթիրմէք իչին կիտէն զապիթլէր հէնիւ գըրալը տախի գաթլ իթմիշլէր տէյու Ն․ Պօրպա նամ պուլկար կազէթասը թարաֆընտան տիւն պիր խալան նէշր օլընտը՝

Ջ Ի Ն

Ռուս տէվլէթինին Մանչուրիա իչիւն գուրմուշ օլտըղը բլանլարա գարշը էճնէպի տէվլէթլէրին միւմանէաթը սէմէրէսիզ գալաճագ գանն օլընըյօր՝ Կէչէն կիւն Բէքինտէքի էճնէպի էլչիլէր Բրէնս Ջինկտէն գապուլ օլընմայուպ, հալէնըզ Ռուս էլչիսի իլէ կէօրիւշմիւշ վէ Ռուս վէ Չին տէվլէթլէրի պէյնինտէ ճէրէյան իտէն միւզէքէրէլէրին կիզլի թութուլմասընը թալէպ իթմիշ տիր՝

Տիկէր թարաֆտան Ալման, Ֆրանսըզ վէ Պէլճիգա տէվլէթլէրի տախի Չին մէմալիքինտէ հէնիւ շըմէնտըֆէրլէր ինշասը իչին իմթիյազլար ալտէ իթմէք ղըյրէթինտէ պուլընտուգլարը Թայմըզըն մուխպիրի Բէքինտէն պիլտիրմիշ տիր՝

ՄԻՒԹԷՆԷՎՎԻՅԷ

Սօն պիր գաչ հաֆթա զարֆընտա Մ․ Ամէրիկատա զուհուր իտէն սէլլէրտէն վէ խանկընլարտան հասըլ օլան զարար 40 միլիօն տօլար հէսապ օլընըյօր․ Միսիսի Նէհրինտէն էթրաֆա իրաս իտէն խասարաթ պու հէսապա տախիլ տէկիլ՝

— Ֆրանսատա իխթիար իշճիլէրէ իանէ վէրիլմէսի մէճպուրիյէթ ալթընա գօյան պիր գանուննամէ մէճլիսի մէպուսանտան էքսէրիյէթի արա իլէ գապուլ օլընտը՝

— Կավկասիատա պուլընան Էրմէնի-կաթօլիկլէր զայրը Լաթին եպիսկոպոսլարին թահթը իտարէսինտէ գալմագ իսթէմէյուպ, Ռոմայա միւրաճաաթլարը ուզէրինէ՝ Բաբա անլէրէ խուսուսի պիր եպիսկոպոս կէօնտէրմէք վաատ իթմիշ տիր՝

ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

Սթանպօլ, 5 Ցունիս

Պապը Ալի Ռուս վէ Աւստրիա էլչիլէրինէ պիր պէյաննամէ վէրուպ Մաքէտօնիաըն չօգ թարաֆլարընտա սիլահ վէ տինամիթ իլէ կէզտիկինի պիլտիրտի՝ Քէզա գօմիթէլէրին պէօյլէ պիր չէթէ թէշքիլ իտէճէքլէրինի տույմուշ օլուպ, պու պապտա Պուլկարիաըն սինօրլարը էյի մուհաֆազ իթմէտիկինտէն տօլայը թէչէքքի պէյան իթմիշ տիր՝

Գօմիթալարըն պէյանընա պինաէն, օնլար Մանաստըր իւզէրինէ գուվվէթլի պիր հիւճում իտէճէքլէր իմիշ՝ Թիւրք հիւքիւմէթի մէզգիւր հիւճումը զալէպէ իթմէք իչին մուսասիր թէտապիրլէր էլէ ալտը՝

Սթանպօլ, 5 Ցունիս

Մէլանիք ասքէրի մահքէմէսինտէն մահքիւմ օլանլարըն հիւքմիւ էլան Սուլթանըն թասթիգ օլընմատը․ քէզա իտամ ճէզասընը էպէտի մահպուսիյէթէ թէպտիլ իտէն իրատէ նէշր օլընմատը՝ Ճէզալարըն թէխիր օլընմասընտան տօլայը Թիւրքլէրտէ թաճիզլիք հըսս օլընըյօր՝

Սթանպօլ, 5 Ցունիս

Սօն կիւնլէրտէ Ըսթիպտէ վէ Գօչանատա 60 պուլկար թէրտէսթ օլընտըլար՝

Շէմսի բաշանըն րաբօրթընա պինաէն, տաղ Արնավուտլար իթաաթ կէօսթէրմիշլէր՝ (Պու գաչընճը տէֆա)

Պէլկրատ, 5 Ցունիս

Տէվլէթլէրին հէնիւ գըրալըն ինթիխապընը թէպրիք իթմէլէրի էհալիինին սուքիւնէթինի պիր գաթ տահա թէմին իթթի՝

Եէնի գըրալ Բէյթը Գարաքէօրկէվիչ կէլմէսինտէ Գանունը Էսասինին (սահմանադրութիւն) մուհաֆազասը իչիւն եէմին իտէճէք տիր՝

Պէրլին 5 մայիս

Պօղտատ շըմէնտըֆէրի մէսէլէսինտէ Ալման վէ Ֆրանսըզ սէրմայէտարլան պէյնինտէ իթթիֆագ հասըլ օլտու՝ Եագընտա մէսէլէնին հալլ օլընաճաղը մէմուլ օլընըյօր՝

Ժընէվ, 5 Ցունիս

Գըրալ Բէյթը քէնտիսինի տավէթ իչին կէլէն հէյէթի գապուլ իթթի, վէ պէրապէր թաամ իթթիլէր՝ Բազար էրթէսի կիւնիւ հօլա չըգաճագլարը մուգարրէր օլուպ, չարշամպա կիւնիւ Պէլկրատա եէթիշէճէքլէր՝

Բէթրըպուրկ, 5 Ցունիս

Հիւքիւմէթին րէսմի կազէթասը Գըրալ Բէյթրինին ինթիխապընը թասվիպ իտուպ, Գըրալ Ալէքսանտըրը վէ Տրակայը փանչիանէ գաթլ իտէն ճանիլէրին ճէզալանմասընը էլզէմ կէօրիւյօր՝

ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՐԾ ՄԸ

Ֆիլիպէ Սթասիօնի փողոցին մէջ սրճավաճառի (Թահմիզ) խանութիս համար առեւտուրի վարժ ընկերի մը պէտք ունիմ՝

Փափաքողը կրնայ դիմել ինձ անձամբ կամ գրաւոր եւ ստանալ մանրամասն տեղեկութիւն՝

Ամբակում Շահրիկեան

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печатница Взаимность Варна